

SORUNUN SİMETRİSİ VE İRADE

ARİF YALÇIN*

Simetri, bir irade tescilidir. Simetrinin “tesadüf”ü boşa çıkaran, “irade ve plan”ın muhabbetini hücrelerine nakşetmiş düzgünlük olduğunu, yazının girişinde söylemek ihtiyacı duyuyoruz. Simetri varsa irade vardır. İrade ise sorunun sebebi, çözümün de adresidir.

İnsansız Çözüm

“İradenin olmadığı yerde sebep tartışılmaz.” der İmam Maturudi. İrade-simetri-plan gibi kavramlar meselemizin hemen her noktasına hâkim. Yalnızca sorunun çözümüne dair bir irade göremiyoruz. Adına ister “Şark sorunu”, ister “demokratikleşme hareketi”, isterse “Kürt sorunu” denilsin; mesele, bir plan dâhilinde simetrik siyasal, sosyopsikolojik manevralarla yönetilen, birden fazla emziği olan ve giderek sarmalı genişleyen bir şer irade düzleminde bir **sorun**. Adına her ne dersek diyelim, sorunlu bir bölge, sorun yaşayan insanlar, sorunu yaşatan insanlar, sorunla yaşlanan insanlar, sorundan ölen insanlar, sorundan beslenenler vs... Neticede sorun merkezli bir sosyolojik ve siyasal alan ve bu alanın merkezinde de hisseden ve beyninde oluşan algının ardından davranış belirleyen insan var.

“Kürt sorunu” tabirinin resmî ağız kazandığı şu birkaç yıllık süreçte Türk kimliğini başka bir kimlikten emzirmek isteyenler, bir “Türk sorunu”nun da olabileceğinden bahsederken belki de aba altından sopa gösteriyordu. Bu “Türk sorunu” tabiri, tıpkı “Kürt sorunu” dediğimizde olduğu gibi, her Türk’ü sorunlu gösterecek bir algıyı da beraberinde getiriyordu.

“Kürt sorununu çözeceğiz.” şeklindeki her açıklama aslında çözümsüzlüğü de haber vermektedir; zira her şeyden önce dil kirlidir. Sorun, bir toplum ya da

* Araştırmacı - Yazar.

etnisite ile birlikte anılmış ve bu toplumu oluşturan her birey militarizme dolaylı şekilde yönlendirilmiştir. Böylece “biz ve ötekiler” bilinci, mesele ile ilgilenmeyen büyük bir kitleyi meselenin tarafı yapmıştır. İfadenin sakıncası, bireylerin de hâletiruhiyesine sirayet edecektir, etmiştir. Karşı komşusunun ya da oturduğu apartman ve site sakinlerinin etnik kimliği ile ilgilenen insan sayısı, “Kürt açılımı” ifadesinden sonra artmış olsa gerektir.

Hükûmetin “açılım” dediği bu yıkım projesinin bazı şehit cenazelerinde gördüğü tepki, açılımcı üslubun bir sonucudur. Başbakan’ın muhtelif yerlerde muhtelif vesilelerle “tek kişi kalsam da” veya “Bedeli ne olursa olsun açılımı devam ettiririz.” vb. sözlemleri ve yaklaşımı, demokrasinin AKP için “dinî” nitelikli bir iman hareketi hâline geldiğini gösterdiği gibi siyasal süreçteki karar verici mekanizmanın yani toplumsal baskı gruplarının devre dışı kalması sonucunu da doğurmaktadır. Bunun sonucunda münazara, siyasal ve toplumsal aktörler ile değil “hainler” ve “darbeciler” arasında yürütülmüş olur. Bu durumda da siyasal yapının merkezinin kullandığı söylemlerin toplumsal tezahürü olarak kendini gösteren şiddet, bireysel temelde normalleşir.

Şu birkaç örnek ve bunların kapsadığı anlam üzerinde düşünülmesi gerektiği kanaatindeyim. Millî Mücadele yıllarında TBMM’nin, başkentin geçici olarak Kayseri’ye nakledilip nakledilmemesi konusunu ele aldığı oturumda Kürt Diyar Ağa kürsüye çıkmış ve “Efendiler biz buraya vatanı müdafaa etmeye ve gerekirse ölmeye geldik, kaçmaya değil.” demiştir.

Faruk Bildirici’nin Leyla Zana’nın hayatını anlattığı **Yemin Gecesi** adlı kitabın bir yerinde şunlar söylenmektedir: “Dönemin Başbakanı Süleyman Demirel HEP’lilerin son olaylarla ilgili görüşme taleplerini reddederken, heyet Erdal İnönü, Bülent Ecevit, Necmettin Erbakan, Mesut Yılmaz ve Alparslan Türkeş’le görüştü. HEP heyetinde Genel Başkan Feridun Yazar, Ahmet Türk, Orhan Doğan, Mahmut Kılınc ve Leyla Zana yer alıyordu. HEP heyetinin en ilginç görüşmesi MHP lideri Alparslan Türkeş’le oldu. Randevu alma konusunda yaşanan tereddüt Türkeş’le yapılan görüşmede yerini sıcak bir atmosfere bırakmıştı. Yarım saatlik randevu bir buçuk saate uzamış ve Türkeş HEP’lilerle yakından ilgilenmişti. Türkeş sohbet boyunca, daha çok kızım dediği Leyla Zana’yı muhatap aldı ve Türklerle Kürtlerin kardeşliğinden bahsetti. Türkeş heyete “...biz 900 yıldır kardeşiz. Benim yeğenlerim Kürt’tür. Kız kardeşim Kürt’le evli. Bizim birbirimizden ayrılmamız mümkün değildir.” diyerek heyeti rahatlatan bir konuşma yaptı.”

“Kürt sorununu çözeceğiz.” şeklindeki her açıklama aslında çözümsüzlüğü de haber vermektedir; zira her şeyden önce dil kirlidir.

Son olarak MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin 4 Temmuz 2010 tarihli şu sözlerini hatırlamak gerekir:

“Hangi dille şarkı söylerse söylesin, muhterem anasının dili ne olursa olsun büyük Türk milletini oluşturan her fert, şanlı tarihimizin mukaddes bir hatırasıdır ve bizim için vazgeçilmezdir. Tarih şahittir ki, zulme uğrayan, dost arayan kardeşlerimizin en emin sığınağı, yüzyıllar boyunca milletimizin şefkat dolu yüreği olmuştur. Bu kaynaşma ve kucaklaşma devam etmektedir ve mutlaka sürecektir. İncamız ve mücadelemiz bunun içindir. Milletimizin geleceği, huzuru ve birliği için bulunacak bütün çözüm yolları, bu muazzam ailenin bağlarını güçlendirmelidir.”

Hükûmetin “açılım icraatları”, yukarıdaki sözler kadar tesirli olamamıştır; zira insanı ve psikolojisini göz önüne almayan çözüm, insafsız bir çözümdür.

Terör, Örgüt, Plan ve İrade

Örgütün yıllar boyu süren simetrik faaliyetleri elbette ki şer bir iradenin neticesiydi; fakat son yıllarda bu şer irade karşısında bir “devlet iradesi” göstermemektedir. Örgütün fikrî altyapısının olmaması da en ciddi handikabıdır. AKP ile devam eden süreç, örgüte fikrî bir altyapı da hediye edecektir. Örgütün kalem efendisi yazar kadrosu son zamanlarda IRA'dan ETA'dan falan bahsetmeye başlamıştır. Oysa IRA'nın aksine PKK, Sinn Fein gibi fikrî bir hareketin silahlı kolu değil, hareketin hem ağası hem marbasıdır. Bir caninin hareketi olan PKK, silahlı bir eyleme sonradan fikir giydirme çabasının adıdır.

Yıllarca terör ile demokrasi arasında bir ters orantı olduğunu iddia eden örgüte yakın yazarlar terörün demokratik ülkelerde de yaşanmış ve yaşanan bir sorun olduğunu pekâlâ bilirler. Bununla birlikte gelişmiş demokrasilerde terörün kitleselleşmesi ve kronikleşmesi oldukça zordur. “İrlanda sorunu” ile birazcık ilgilenenler dahi sorunun temelinde Katoliklere karşı resmî ayrımcılık yattığını bilirler. Dikkat edilsin, resmî ayrımcılık. Katolik İrlandalılar, kendi ülkelerinde ikinci sınıf insanlar hâline getirilmişlerdir. Yakın sayılabilecek zamanlarda dahi sırf mezhebi yüzünden işe alınmayan, eğitim verilmeyen İrlandalılar vardır. Türkiye Kürtlerinin, Katolik İrlandalıların İngilizlerden çektiğinin binde birini dahi çekmediği rahatlıkla söylenebilir. IRA terörü döneminde sadece Katolikler değil, Protestanlar da teröre başvurmuş; karşılıklı öldürmeler yaşanmıştır. Yöntem terör yöntemidir, fakat ya-

IRA terörü döneminde sadece Katolikler değil, Protestanlar da teröre başvurmuş; karşılıklı öldürmeler yaşanmıştır. Yöntem terör yöntemidir, fakat yaşananlar bilinen bir terörden çok mezhebe dayalı bir iç savaştır.

şananlar bilinen bir terörden çok mezhebe dayalı bir iç savaştır. Netice terör, kolluk kuvvetlerini ve diğer devlet müstahdemlerini öldürerek bitirmenin derdinde değildir, bu kolay olmadığı gibi rasyonel ve reel de değildir. Öyleyse amaç korku üreterek buradan toplumu ve devleti belli politikalara zorlamaktır.

Türkiye'deki Kürt kökenlilerin dörtte birinin oy verdiği **siyasal Kürtçü** bir parti var. Bu partinin bir türlü terör örgütü ilan edemediği PKK ise çok daha düşük bir desteğe sahiptir. Mevcutta yapılan faaliyetler ve açılım, PKK'yı meşrulaştırma derinliğini içermiş ve BDP'nin siyaset yapma alanını genişletmiştir.

Bugün geldiğimiz noktada Hükûmet hâlâ "Demokratik açılıma devam edeceğim." diyor. Fakat elde "Taş Atan Çocuklar Yasası" denen yasa tasarısından başka bir şey yok. Söz konusu Yasa'nın, açılımın siyasi safhasıyla pek de ilgisi olduğu söylenemez. Kaldı ki bu Yasa geçerse terör olayları azalmaz, aksine sokaklarda taş atan çocukların sayısında ciddi bir artış olur. Sorun ne çocuklar ne de taşlar. Sorun, karşıda görüşülecek çözüm yanlısı bir iradenin olmayışı; çünkü "o irade" çözümden yana değil.

Kuzey İrlanda örneğine kısmen vâkıf olanlar PKK ile görüşülmesinin faydasına inanıyorlar. Bugün Kürtçü siyaset bir yana Kürt siyasetinde dahi PKK çizgisi dışında bir grup ortaya çıkmıyor. BDP'nin aldığı oy ortada. Belli ki Kürt çoğunluk PKK'yı desteklemiyor. Hatta Kürtçü çoğunluk, PKK'nın eylemlerini onaylamıyor. AKP, BDP'yi muhatap alırken CHP ve MHP'yi küstürmeyi dahi göze aldı. "Kürt açılımı", "Milli Birlik Projesi" ve daha nice denemeden sonra "demokratik açılım" veya kısaca "açılım" ezberleri literatüre girdi. Açılımın içeriği ise muhatap alınmış olan BDP ile doldurulacaktı; fakat BDP yan çizdi, "Ben oyunda yokum." dedi. BDP'liler iradenin kendilerinde olmadığını, asıl muhatabın Öcalan olduğunu söyleyince Hükûmet tam anlamıyla ortada kaldı ve iş bilmezliği tescillendi.

Yaşananları Hükûmet maalesef göremedi ya da görmemekte direniyor. Açılım baştan sona bir safsataydı. BDP hâlâ muhatapmış gibi, sanki PKK açılımı sabote etme kararını almamış gibi açılıma ısrarla devam edildi. BDP, örgütü bir türlü silahsızlanmaya davet edemedi.

Yaşananlar gösteriyor ki PKK ile temasa da geçildi ve Habur'daki gövde gösterisi mahiyetindeki sahne hazırlandı. PKK ise, açılımı kendisini tasfiyeden çıkarıp, fırsata çevirmeye çalıştı ve başarılı da oldu. Açılım süresince PKK, silah gücünü ispat etmiştir. Bu yüzden "pazarlıklar" daha çetin geçecektir. Örgütün Türkiye'den beklentisi, Barzani türü bir modeldir: PKK militanları silahlı ama meşru bir güç olarak kalacak, Öcalan da hapisten çıkarılıp bir eve yerleştirilecek, buradan PKK'yı ve bölgeyi yönetecektir. Kısacası PKK tam anlamıyla bağımsız bir devlet hayalinin peşinde koşmaktadır.

Bu simetrik düzlemde Habur'a gelindi. Açılımın en sonunda yaşanması gereken manzara en başta yaşandığında "Ne oluyor?" sorusu milleti tedirgin ederken dağdan törenle inişte Hükûmet, gelenlerin kıyafetlerini değiştirmeyi,

gelenleri sınırdaki çadır mahkemeler yerine Ankara'da yargılamayı bile düşünemedi, zira Hükûmet bu konuda iradesiz, hatta reflekssiz. Neticede Hükûmetin, PKK ile aynı hedefi paylaştığını düşünmek mecburiyetine yaklaşıyoruz. Buradan kârlı çıkarın örgüt olduğunu da rahatça söyleyebiliyoruz.

Simetrik Siyasal Tarih

Sürece baktığımızda ilk önce inanılmaz bir simetriyi fark ederiz. Yani "Doğu/Şark sorunu" olarak başlayan süreç, Siyonizm, Ermeni düzenbazlığı, iç siyaset aktörleri, ihtilaller, söylemler, aydınlar, terör örgütleri, dış siyasetin içeriye uzattığı meme, ona uzanan dudaklar gibi simetrikler oluşturmuştur. Türkiye'ye atılan taş sayısı vurulan kuş sayısının onda biridir. Taşların da kuşların da bir simetri arz ettiği ancak şimdilerde dikkatimizi çekiyor.

Günümüzde "Kürt sorunu" ifadesi-tabiri Hükûmetçe uygun görülen mesele, 1815 Viyana Kongresi'nde Rus katılımcılar tarafından dillendirilen "Şark sorunu"dur dediğimizde, meselenin savunma hattında "Garb'ın derdi"ni de anlamış oluruz. Şark sorunu daha sonra, İngiliz ve Fransızlar tarafından yoğun olarak gündeme getirilerek Osmanlı İmparatorluğu'na karşı bir baskı unsuru olarak da kullanılmıştır.

Fransız tarihçisi Albert Sorel, "Aslında Türkler Avrupa'ya ayak bastığı günden beri Şark meselesi zuhur etmiştir." demektedir. Şark meselesinin önemli taciz alanları Ermeni ve Kürtler üzerinden oluşturulmuştur. Bu amaçla Ermeniler önce Katikleştirilmiş ve Katolik Ermeniler ayrı bir millet olarak kabul edilmiştir. Bu süreç, 1840'larda kemale ermiş ve Fransa'nın Osmanlı Devleti'nin iç işlerine müdahalesinin zemini böylece oluşmuştu.

Yabancıların kontrolündeki öğretim kurumları (Robert Koleji gibi) vasıtasıyla Ermeniler için özellikle oluşturulan tarihî-sosyolojik altyapı zaman içinde "ideoloji" düzeyine ulaşacaktı. Gurmank, Soran, Goran ve Kürt lehçeleri ile konuşan tüm aşiretler, Kürt adı altında toplanmaya çalışılarak yeni bir millet oluşturulmaya başlanmıştı. Bu hususta açıkçası çok da başarılı olunamamıştı; zira Kürtler kendi içerisinde bir dil birliğine kavuşmuş değildi, ta ki TRT ŞEŞ bu maksada hizmeti fazlasıyla yerine getirene kadar.

İlk Kürtçe sözlük denemeleri ve akabinde de eski uygarlıkları Kürtlerle akraba kılarak Kürtlere yalancı bir tarih uydurma faaliyetleri, Rusların bu çalışmalarlarıyla oluşturulmaya başlamıştır. İngilizler ve Amerikalılar ile petrol arasındaki

PKK ise, açılımı kendisini tasfiyeden çıkarıp, fırsata çevirmeye çalıştı ve başarılı da oldu. Açılım süresince PKK, silah gücünü ispat etmiştir. Bu yüzden "pazarlıklar" daha çetin geçecektir.

en büyük duvar, bölgede güçlü bir Müslüman devletin varlığı idi. Bu duvar iki gedikten yıkılırdı; Ermeni ve Kürt varlığı.

1898-1940 yılları arasındaki İngiliz arşiv belgelerinden alınan raporlar Batı dünyasının Orta Doğu ve Anadolu hakkındaki emellerini açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

25 Ocak 1898 tarihli Markiz Salisbury'den Sir N. O'Connor'e yazılan rapordan: "Türkiye'nin Karadeniz'e çıkan Boğazları ve Bağdat'a kadar olan Fırat vadisi Rusları ilgilendirir. Diğer taraftan Türkiye'nin Afrika toprakları ve Bağdat'ın aşağı kalan bölümleri bizi ilgilendirir. Buralarda İngiliz çıkarları vardır."

27 Ağustos 1919 tarihli Mr. Hohler'den Mr.C.Kerr'e yazılanlardan: "Kürtlerin ve Ermenilerin durumu beni hiç ilgilendirmiyor. Kürt sorununa verdiğimiz önem Mezopotamya bakımındandır. Ermenistan ve Kürdistan'ın sınırlarının kesin olmadığı konusunda sizinle hemfikirim."

26 Aralık 1919 tarihli üçüncü toplantıda da şunlar denilmektedir: "Kürt kabileleri İngiliz ve Fransız hâkimiyetine konacak, Kürdistan'da hiçbir şekilde Türk bırakılmayacak, bir tek Kürt devletimi yoksa birçok küçük Kürt devletleri mi kurulacağı düşünülecek. Ermenilere Amerikalılar vasıtasıyla silah sağlanacaktır."

Ermeni meselesi aslında birçok yönüyle Türkiye için bir örnek konumundadır. Oluşturulmak istenen "Kürt azınlık süreci"nin önüne geçmezsek Türkiye yeni soykırım iddialarının muhatabı olacaktır. Zira bu süreç Türk tarihine tanındık gelmektedir.

Netice itibarıyla Ermeniler bağımsız olmuştur. Dikkat edecek olursak enerjinin coğrafyasında güçlü bir devlet Garb'ın işine gelmemektedir. Batı'nın iradesi ve plan simetrisi bu merkezde şekillenmiştir. İster Kafkaslarda, ister Türkistan'da, isterse Mezopotamya'da Türk'ün etki alanındaki güçlü devlet, hizayı bozmaktır.

Tüm bu organize simetrik terör hareketinin ve şebekesinin karşısında kim durmalıdır? Elbette ve şüphesiz ki çözüm iradesi, kararlılığı, geleneği ve simetrisiyle Devlet! ■